RAADSVOORSTEL

Postregistratienummer	23.0000382

Datum raadsvergadering	16 februari 2023
Steller	J.J.M. Groot Grondgebiedzaken Ruimte & Ondernemen
Onderwerp	Zienswijze op de Kadernota 2024 Omgevingsdienst NHN
Portefeuillehouder	wethouder H.P.J.M. ter Veen

Inleiding

De Kadernota 2024 van de Omgevingsdienst NHN is aangeboden door de Omgevingsdienst NHN als voorbereiding van zijn begroting 2024. In de kadernota staan de verwachte ontwikkelingen voor 2024 met de daarbij behorende financiële informatie. De omgevingsdienst verricht voor haar eigenaren (gemeenten en de provincie) taken op gebied van de fysieke leefomgeving en het omgevingsrecht. In grote lijnen betreft het bedrijfsgebonden (milieu)taken, duurzaamheidstaken, natuurbescherming (w.o. stikstofproblematiek), zwemwater, (vaar-)wegen en advisering bij ruimtelijke plannen.

Met de kadernota worden de eigenaren van de omgevingsdienst gevraagd om extra financiering voor de reguliere bedrijfsvoering:
1. Indexatie
2. Behandelen Woo-verzoeken

Daarnaast worden ontwikkelingen en factoren genoemd waarvan de financiële gevolgen voor de begroting(en) nog niet inzichtelijk en niet kwantificeerbaar zijn, zoals:
1. De effecten van de Omgevingswet w.o. de keuzes die gemeenten maken en het uitvoeren van de extra taken en verantwoordelijkheden op het gebied van geluid en bodem.
2. De effecten van het Interbestuurlijk Programma Versterking VTH-stelsel
Met deze extra kosten moeten de gemeenten bij het opstellen van de eigen begroting rekening houden.

De gemeenten en de provincie worden gevraagd om een zienswijze op de Kadernota te geven, die betrokken zullen worden bij de opstelling van de begroting 2024 van de omgevingsdienst.

Beslispunten

1. Een positieve zienswijze af te geven ten aanzien van de kadernota Omgevingsdienst Noord-Holland Noord 2024.

Beoogd maatschappelijk effect

Door uitvoering van de taken werkt de omgevingsdienst aan een schoon, gezond, veilig en duurzaam wonen, werken en recreëren in de regio en dus ook in Opmeer. Daarmee draagt de omgevingsdienst bij aan de ambities van respectievelijk het collegeprogramma, de Toekomstvisie van Opmeer 2030 en het Pact van Westfriesland.

Argumenten

1.1. Met de kadernota worden beleidsmatige en financiële kaders voor de begroting 2024 van de Omgevingsdienst NHN gegeven.

In de Kadernota 2024 zijn de financiële en beleidsmatige uitgangspunten voor de Programmabegroting 2024 en meerjarenperspectief 2024-2027 opgenomen.
Met de kadernota worden de eigenaren van de omgevingsdienst voor reguliere bedrijfsvoering gevraagd om een extra financiering en wordt gevraagd rekening te houden met toekomstige kosten die nog niet (voldoende) inzichtelijk en kwantificeerbaar zijn.

Toelichting extra financieringsvraag voor de reguliere bedrijfsvoering:

1. Indexatie

Niet conform de geldende financiële uitgangspunten voor gemeenschappelijke regelingen in NoordHolland Noord (FUGR) en de brief van de Regietafel is in deze kadernota een indexatiepercentage opgenomen van 7,26% (in plaats van 7,1%), wat voor Opmeer neerkomt op een verhoging van € 4.800.

2. Behandelen Wet Open Overheid en Woo-verzoeken

De afgelopen vier jaren is het aantal Woo-verzoeken meer dan verdubbeld en de omgevingsdienst kan nauwelijks garanderen dat de verzoeken binnen de wettelijke termijn van vier weken deskundig worden afgehandeld, met een structureel hoge werkbelasting als gevolg. Daarom wordt voor personele uitbreiding met 3,0 fte structureel € 406.000 gevraagd, wat voor Opmeer neerkomt op een extra bijdrage van € 1.200. Ook Opmeer heeft zijn organisatie hierop aangepast. Weliswaar kan de noodzaak van de gevraagde 3,0 fte voor de langere termijn niet worden onderbouwd, het is aannemelijk dat het aantal Woo-verzoeken niet substantieel zal afnemen.

3. Onderzoek effecten Omgevingswet

Op dit moment is het nog onduidelijk wat de exacte financiële consequenties zullen zijn voor de omgevingsdienst. De eerste inzichten en uitwerkingen worden in het najaar 2023/2024 verwacht. Daarom is een P.M.-post opgenomen.

De overgang van bodemtaken van de provincie naar de gemeente en de twee nieuwe geluidtaken die de gemeente er bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet bij krijgt en als extra opdracht/taak bij de omgevingsdienst kan beleggen hebben ook gevolgen voor de omgevingsdienst.
Decentralisatie bodemtaken naar de gemeente
Op dit moment voert de omgevingsdienst de bodemtaken namens de provincie Noord-Holland uit. Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet wijzigt het bevoegd gezag van bodemverontreiniging van provincie naar gemeenten. De financiering van de bodemtaken is momenteel nog een aandachtspunt op koepelniveau bij de overgang van de taken. Voor 2024 worden de (personeels-)kosten voor bodemtaken in de begroting van de omgevingsdienst opgenomen en via de algehele

kostenverdeelsleutel over de gemeenten verdeeld. Hiermee moet de gemeente dus in de eigen begroting rekening houden.

Nieuwe geluidtaken

De gemeente krijgt er twee geluidtaken bij:

-uitvoeren nieuwe rekensystematiek voor gezoneerde bedrijventerreinen;

-vervaardigen basiskaart geluidemissie voor gemeentelijke wegen met meer dan 4.500 motorvoertuigen per etmaal en het verzorgen van de vijfjaarlijkse monitorings- en rapportageverplichting.

Ook met deze uitvoeringskosten moet de gemeente in de eigen begroting rekening houden.

Voor dóórontwikkeling staand beleid:

1.2. De extra gevraagde financiële bijdrage is noodzakelijk om goed in te kunnen spelen op de ontwikkelingen.

Het gaat voor Opmeer om een extra totale bijdrage van € 6.000 (€ 4.800 + € 1.200) op een totale bijdrage van € 71.965 en daarnaast moet er rekening gehouden worden met nog niet inzichtelijke extra kosten, zoals gemoeid met de invoering en uitvoering van de Omgevingswet. In de kadernota wordt niet onderbouwd dat de begroting(en) geen ruimte heeft voor de extra kosten. Desalniettemin kan aangenomen worden dat de extra kosten voor de personeelsuitbreiding noodzakelijk is en dat in de begroting van de omgevingsdienst geen ruimte kan worden gevonden zonder dat dat ten koste gaat van andere noodzakelijke of gewenste uitgaven.

Kanttekeningen

1. *Van ontwikkelingen en factoren die in de kadernota worden genoemd zijn de financiële gevolgen niet inzichtelijk.*

In de kadernota worden ontwikkelingen en factoren genoemd waarvan de financiële gevolgen voor de begroting(en) nog niet duidelijk zijn echter waarmee de gemeente wel in haar eigen begroting rekening mee moet houden, zoals:

1. Implementatie van de Omgevingswet w.o. de keuzes die gemeenten maken en het uitvoeren van de extra taken en verantwoordelijkheden op het gebied van geluid en bodem. De keuzes bepalen de inrichting van de dienstverlening en de organisatie, zowel kwantitatief als kwalitatief.

2. De financiering van de bodemtaken is momenteel nog een aandachtspunt op koepelniveau bij de overgang van de taken. De provincie financiert nu een deel van de huidige bodemtaken uit eigen middelen (naast de rijksbijdrage). Omdat er nog geen duidelijkheid is over de financiering is er geen raming opgenomen in afwachting van de besluitvorming. Rekening moet worden gehouden met een extra financieringsvraag van de Omgevingsdienst voor de uitvoering van de bodemtaken. In de Kadernota wordt geen inzicht gegeven in deze eventuele extra kosten. Voor 2024 worden de (personeels0kosten voor de bodemtaken opgenomen in de begroting en via de algehele kostenverdeelsleutel over de gemeenten verdeeld. Omdat dit geen consequenties heeft voor de begroting van de omgevingsdienst is het niet in de kadernota meegenomen en wordt dit op een andere wijze gecommuniceerd.

2. *Opmeer heeft de intentie om meer taken door de omgevingsdienst te laten doen.*

De huidige dienstverleningsovereenkomst tussen de gemeente Opmeer en de omgevingsdienst is voornamelijk gebaseerd op de uitvoering van de verplichte landelijke basis(milieu)taken. Dit zijn activiteiten op gebied van regulering en toezicht/handhaving (bedrijfsgebonden) milieubeheer, toezicht op sloop en bodem en duurzaamheid (RES, Aardgasvrij wonen en verduurzamen bestaande bouw). Aanvullend adviseert de dienst over ruimtelijke plannen.

Wij hebben onderzoek gedaan naar mogelijkheden en de wenselijkheid om de overeenkomst, waarin de taken staan die de omgevingsdienst voor de gemeente Opmeer uitvoert, uit te breiden en zijn hierover in overleg met de omgevingsdienst.

3. *De gevolgen van het Interbestuurlijk Programma Versterking VTH-stelsel zijn nog niet inzichtelijk.*

Het programma heeft een looptijd van 2 jaar (2022-2024). Belangrijkste focus van het programma is het op orde krijgen van de uitvoering van de basistaken. De effectiviteit en slagvaardigheid van de omgevingsdiensten moet daarvoor worden versterkt. Er komen landelijke uniforme criteria voor effectieve en efficiënte omgevingsdiensten die voldoende massa hebben om hun huidige èn toekomstige taken uit te voeren. Meegenomen worden de verplichte taken en de zogenaamde plustaken. Op basis van de criteria wordt bepaald wat de ondergrens voor de omvang van een omgevingsdienst is. Daaruit volgt of aangesloten wordt bij de systematiek van de veiligheidsregio's (van 29 naar 23 omgevingsdiensten) of dat een andere vorm van fusering meer voor de hand ligt. Ook is een doel te komen tot een nieuw algemeen systeem voor de bekostiging van omgevingsdiensten, op basis waarvan er nieuwe financiële afspraken met de omgevingsdienst zullen worden gemaakt.

Zodra meer inzicht is in de financiële consequenties van de hiervoor genoemde ontwikkelingen en factoren, zullen we dat betrekken bij het opstellen van onze voorjaars- of najaarsnota.

Wettelijk kader

-Wet gemeenschappelijke regeling
-Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Noord-Holland Noord

Burgerparticipatie

N.v.t.

Financiën

In juni 2022 heeft de gemeenteraad middels een motie het college de opdracht gegeven om bij alle raadsvoorstellen van gemeenschappelijke regelingen met een zienswijze in de financiële paragraaf op uniforme wijze inzichtelijk te maken wat de financiële consequenties zijn voor de Opmeer en daarbij in ieder geval aandacht te besteden aan:

- De structurele financiële (meerjarige) effecten voor Opmeer
- De incidentele financiële effecten voor Opmeer

Indexatie 2024

Op 26 oktober heeft de Regietafel de indexering voor het jaar 2024 aangepast voor de oplopende inflatie. "In een eerdere brief die u heeft ontvangen over de kadernota (16 sept 2022) hebben we aangegeven dat de Regietafel is gehouden aan de opdracht van de gemeenteraden, en het volgen van de vastgestelde FUGR. Hieraan is de zinsnede toegevoegd dat indien de stijging van de inflatie sneller gaat dan de voorcalculatie CBS-cijfers van maart 2022 weergeven, dit als het moet kan leiden tot een correctie van het voorcalculatie indexcijfers 2024. Dat is nu het geval". De index op basis van de meest recente cijfers van september 2022 komt uit op een indexcijfer van 7,1%. De indexering wordt altijd structureel doorgerekend. De gemeente wordt in het gemeentefonds gecompenseerd voor de huidige prijsinflatie.

Overige financiële ontwikkelingen
Naast de hierboven genoemde indexatie vraagt de OD een extra financiële bijdrage aan de gezamenlijke eigenaren van € 406.000. Dit leidt na verdeling over de deelnemers tot een extra bijdrage voor Opmeer van € 1.200, excl. indexatie.

Kanttekening
De OD ontvangt ieder jaar een brief met betrekking tot de hoogte van de indexatie vanuit de regietafel namens de gemeenten. In deze brief is een indexatiepercentage voor lonen opgenomen van 7,5% en een indexatiepercentage voor overige kosten van 6,1%. Wat een gewogen gemiddelde geeft van 7,1%. De OD hanteert een andere verhouding, namelijk: 82,8 : 17,2 (loonkosten : overige kosten). Dit betekent dat het (gewogen) gemiddelde percentage 7,26% is. Met dit percentage is gerekend in deze kadernota.
Dit is niet in lijn met het door de regietafel verstrekte percentage. Het is niet de bedoeling af te wijken van dit percentage ook al is dit gemotiveerd.

Bovenstaande punten leiden ertoe dat de verhoging van de gemeentelijke bijdrage voor 2024 voor Opmeer € 6.000 bedraagt. Na een positief besluit van het AB van de Omgevingsdienst over deze kadernota zullen de financiële consequenties opgenomen worden in de gemeentelijke kadernota 2024.

Communicatie
N.v.t.

Uitvoering
Wij zullen de omgevingsdienst er op wijzen dat de jaarlijkse brief van de regietafel over de hoogte van de indexatie in het vervolg strikt moet worden nageleefd.

Bijlagen
- Aanbiedingsbrief
- Kadernota 2024

Raadsbesluit

De raad van de gemeente Opmeer,

Gelet op Financiële Uitganspunten Gemeenschappelijke Regelingen (FGUR);

gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van 17 januari 2023;

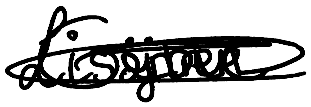
gehoord de behandeling in de oordeelvormende raadsvergadering van 2 februari 2023;

Besluit:

1. Een positieve zienswijze af te geven ten aanzien van de kadernota Omgevingsdienst Noord-Holland Noord 2024.

Aldus besloten in de raadsvergadering van 16 februari 2023.

voorzitter
G.J. van den Hengel

griffier
L. Gijben